

ZEMPLÉN.

Előfizetési ár:

Egy évre 6 frt.
Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 f. 50 k.

Előfizetési pénzek
valamint minden köz-
lemény a szerkesztő-
séghez S. a. Ujhelybe
bérmentv. küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Nyílt térben egy
sor 10 kr.

Hirdetési díj:

3 hasábos petit sor
egyszeri hirdetésnél
5 kr.

Többszörinél olcsóbb.

Bélyeg díj mindig
30 kr.

Előfizetések és hir-
detések felvételnek
Lövy A. könyvkeres-
kedésében és a szer-
kesztőségénél.

Közlöny a társasélet,

közgazdaszat, irodalom s humor köréből.

6-ik szám.

február 9-én 1871.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

II-ik évfolyam.

Vessünk véget a koldulásnak.

II.

Talán sehol a föld kerekén nem igényel kevesebb áldozatot és fáradságot a koldulás és az annak örve alatt előforduló gyakori visszaélések megszüntetése, mint hazánkban. Nálunk ugyanis a munkakinálat és kereslet közötti arány még távol áll azon fokozattól, melyen éhező tömegek a társadalmi rendre oly végzeteljes „panem et circenses“-féle rettenetes szavakat hangoztatják. A munka mindig megtermi honunkban gyümölcsseit, s a dologtól nem idegenkedő ép ember soha sem tarthat a mindennapi kenyér hiányától. Népesedési viszonyaink nem olyanok, melyek a megélhetést nehezítenék, s köztereken ácsorgó proletár néposztályt létesítenének. A piac megvényk községeiben csak munkától irtózó csavargók, de nem az éték-hulladékokat szedegető szegények gyűlhelyéül szolgál. S így sajátképeni szegényekről nálunk azon értelemben, melyben azt közönségesen venni szokás, szó nem lehet. London és Párisnak erkölcsi köteletségében áll, a külvárosaiban dögletes pinczeodukban tartózkodó, rongyokba burkolt, burgonyahéjakkal és egyéb kidobott adómaradvánnyal táplálkozó szerencsétlen néposztály helyzetét dologházak, bölcsődék, lelelenczházak, kórodák stb. által lehetőleg türelmévé tenni: de Magyarhonban, s jelesül megvénykben, ezakis a munkatehetetlen egyének képezhetik hatósági gondoskodás tárgyát; mégpedig nemcsak a nagy közönségnek a zaklatás és megkárosítástól óvása céljából, hanem a jövőre való tekintetek is sürgősen parancsolják a kol-

dulás megszüntetését beható intézkedések által érvényre juttatni.

Két czélnak kell itt a törvényhatóság szeméi előtt lebegni. Első: a valóban vagyontalan és munkatehetetlen egyének életfentartásáról gondoskodni; második: bármilyen szín és ürügy alatt koldulásra csipett egyének irányában a legszigorubb rendszabályokat alkalmazni és a tisztviselőket azok végrehajtására, kérlelhetlen felelősségre vonás terhe alatt, kötelezni.

Az első cél elérésében mindenképp előtérbe kell szolgálnia, hogy koldusainak eltartására első ízben maga a község van hivatva, s csak ha a koldusoknak tulszaporodása észlelhetnének valamely községben, járul közbe, a méltány és közérdek szempontjából a megyei segélyezés.

Szükséges tehát, hogy minden község válaszszon saját kebeléből egy bizottmányt lelkiismeretes és bünfenyítő ítélet által meg nem bélyegzett férfiakból; mely bizottmánynak feladata a koldusok segélyezésének módozatairól, a helyi körölményekhez képest, a legsikeresebb intézkedéseket életbe léptetni, s egy kizárólag e célra használandó pénzalap létrehozását, részint műkedvelői előadások, vigalmak és népmulatságok rendezése, részint a templomokban község és szegények házához kitett perselyekbeni gyűjtögetés, községi megadóztatás, vagy egyéb legalkalmasabbnak talált módozat létesítése által eszközölni.

E bizottmánynak tisztje továbbá:

a) hűségesen kezelni a bármi csatorna közvetítésével befolyt pénzt;

b) minden egyes alkalommal nyilvánosan, ha lehet lapok útján, nyugtázni az akár birságot, akár szegényekre történt hagyományozás, akár alapítvány gyanánt begyűlt összegeket;

c) legalább évenként egyszer a kellő időben és módon kihirdetett községi közgyűlésben a teljes nyilvánosság közbejöttével számadását megtenni és az eredményt jegyzőkönyvileg a megyei bizottmányval is tudatni;

d) a pénztár vizsgálat alá vonását bármikor öt választói minősítvényvel bíró községi tag, vagy a megyei főbb tisztviselők kívánatára megengedni;

e) szorgosan és a legondosabb lelkiismeretességgel kipuhatolni a segélyezésre szorult dolgozhatatlan községi tagokat, azoknak születési helye, családi és vagyoni viszonyairól önvallomás, tanúkikallgatás, okmányok segélyével adatokat szerezni, s az ekkép összeírt névsort a község házában kifüggeszteni az egyesek ellen felmerült kifogásolást meghallgatni és alapos felszólalások eresében az illetéktelen egyéneket, továbbá a más oldalról időközben segélyhez, vagy örökséghez jutottakat a lajstromból kitörölni.

Ott, hol nagyobb számú koldus szorul az emberbaráti szeretet adományára, legcélszerűbb, ápolást állítani fel, józan életű és rendszerető férfi igazgatása alatt, mert így a világitás, élelmezés, fűtés, mosás stb. kevesebbe kerül, a fegyelem, helyes rendszabályok által, jobban fentartható, a koldusok nőülése és erkölcsstelenségének a különművek és kornak elkülönítése által eleje vétetik, s főképp elérhető általa azon kiválóan figyelmet érdemlő elv, hogy, kellő tisztaság és egészséges élelmezés mellett is, a koldusok helyzete, az önmunkájok után silányul élő egyénekénél rosszabb legyen, nehogy a szegény osztálynak körében irigység tárgyát képezzék és testcsontkitásra szolgáljanak indokul. A hol azonban csak néhány koldus esik a község terhére: ott elégséges a koldusokat tartási díj fejében, az erre vállalkozó szegény sorsu családokhoz ápolás végett beszoztani, vagy ha ez kivihető nem volna, akkor az életfentartásra mulhatatlanul megkivántató legcsekélyebb összeget kell magának a segélye-

zésre szorultnak rendelkezése alá bocsátani. Mindazáltal sokkal inkább megfelel a célnak, ha egyezkedés folytán, egy ily kevesebb koldussal bíró község ezeket valamely szomszéd helység ápolójában helyezi el.

A koldusok segélyezésénél sokkal nehezebb feladat a második cél, a koldulás végképeni megszüntetését a gyakorlati életben megoldani.

Ez esemény keresetforrás kizsákmányolására, a legrégebb időktől fogva le korunkig folytonosan akadtak piszkos emberek. A leg-súlyosabb és legvisszataszítóbb büntetések is hajótörést szenvedtek a koldulásra vetemedő emberek szívós makacsságán és szemtelenségén.

I. Napoleonnak ama Crétet miniszterhez intézett erélyes szavait: „Akarom, hogy Franciaország a tavasz kezdetével koldusok nélkül legyen” — kigunyolták a tények. Angliában a 18-ik század folyamában börtönnel és korbácsütésekkel fenytették a koldulást. Franciaországban a 14-ik században az első ízben rajtakapottat korbács és pellengérral, második ízben már bélyegzés- és számüzéssel. Az 1532. parlament rendeli, hogy a kolduláson rajta vesztett egyének kettesével összelánczolva csatornatisztításra alkalmaztassanak. A 16-ik században gályarabság volt a büntetés, mely még XVI-ik Lajos 1777-ik évi rendeletével is meg-erősítést nyert.

S e, ma már kegyetlennek tetsző büntetések dacára is csekély mérvben apadt a koldulással foglalkozók mennyisége. Oka az eredmény dugába dőlésének maga a közönség volt, a melynek érdekében ama rendeletek és törvények hozattak. A köztapasztalat t. i. azt bizonyítja, hogy sajnálatból, olykor vallási bigót-ságból, maga a közönség akadályozza a rend-őri közegeket a rendszabályok végrehajtásában. A teljes siker elérésére nélkülözhetlen volna, hogy a közönség segédkezet nyújtson annak elfojtásában, a mit ott, hol a koldusügy rendezve van, az alamizna megtagadása által teljesíthet. A megye közigazgatási közegeinek feladata pedig minden helységben a koldulási tilalmat, az arra szabott büntetési mértékkel együtt, időszakonként kihirdetni és hirdeté-nyek vagy jelképes pórnak alkalmazásával, a községbe jött idegeneket előlegesen is a tilalomra figyelmeztetni. Kivételnek egyáltalában

nincs helye, s ennél fogva vásárok, bucsuk és egyéb népsokadalmak alkalmával ép úgy tiltassék a koldulás, mint az imolákban, zárdákban, köztereken, utakon, magánlakházakban, vagy bármi néven nevezendő helyen. A legcsekélyebb eltérés által a szabály alól, a tilalmon rögtön rés támad, melyen a viaszalések hosszú sora követtetik el.

Koldusoknak szállást adni fogság és pénz-bírság terhe alatt tilalmaztassék. A föld alatt üregek és bűzhödt pinczékben, — mint Újhelyben a „Heeske“ nevű vásártérren, — tartózkodni meg ne engedtessék. Koldusnak ápodlában a helye.

A hatósági rendszabályokat áthágók ki-mélet nélkül elfogatva, az idegenek illetőségük helyére tolonczoztatnak, az odavalók pedig fog-ságba, innen ápodlába vitetnek. Ha ép és munkára alkalmas egyének éretnek rajta a kolduláson azonnal a dolgozóházba vitetnek, hol a physikai természetöknek leginkább megfelelő munkára kényszerítettnek, s csak a nélkülözhetlen élelmezésben részesítettnek, hogy ily módon belássák, miszerint becsületes munka által kevesebb fáradsággal kényelmesebb élet-módot szerezhetnek maguknak. Másodszeri rajtakapartás esetében bőjtöléssel súlyosított fog-ságba vettetnek, s aztán az orvosilag megengedett legkeményebb munkára kárhoztattatnak. Végül ujalagos visszaesés alkalmával sánczmunkára ítéltetnek bizonyos időtartamra.

Lélektani rugó gyanánt a henyélőnél az édes semmisettevés szerepel, így tehát ezt nehezebb munkára való kilátással kell ellensúlyozni, a szeget-szeggel-féle elv átmutatása szerint.

Kisebb községekben, a hol dologház nem létesíthető, az egyes gazdákhöz osztható be a csavargó, vagy pedig egyszerűen fogsággal büntetendő, s csak ismételt koldulás esetében szállítandó a szomszéd község dolgozó házába.

Munkakerülésnek tekintendő a birbicselés, kucsébereskedés és egyéb sorsjáték által pénzt-hajhászó, országvilág-csaló foglalkozás is, a mely súlyos fenyték alá vonandó. Egyébiránt korlátolt számban, béna, kivált a haza szolgálataiban megsérült katonaviselt egyéneknek, vagy azok özvegyeinek a kucsébereskedés hatóságilag megengedhető, de semmi esetre sem

idegen ország lakosainak, mit elnézni igazán polgári bűn.

E cikk folyamában körvonásokban megismertetett intézkedések volnának azok, melyek által a koldulást és az azzal egybekötött számos visszaélést, szerény nézetem szerint megszüntetni lehetne; s ha e soroknak semmi egyéb hatásuk sem volna mint egyedül az, hogy egy-két ember lelkében viszhangra találtak és érdekeltséget keltettek: máris azon meggyugtató öntudat fog verni fészket keblemben, hogy felszólalásom által egy porszemmel én is járultam meggyénk társadalmi jólétének előmozdítására. S ez öntudat engem boldoggá tesz.

Verchovay Gyula.

Egy halott mellett.

Pest, 1869. nov. 5-én.

Letört virág, mely magán hordja még
Az élet mosolygó szép színét. —
Mintha még most is hallanám szavát,
És dobogni áldott jó szívét!..
Mintha csak egy csöndes, boldog álom
Ringatná lágy, szellemkarjain,
S ez álomban érzett gönyör szűlné
Azt a mosolyt hideg ajkain!!

Higyjek szememnek?! hisz könnyü helyett
Az örömtől tündöklök, ragyog —
Szívemet a bánat marja, vépi,
S külsőleg olyan boldog vagyok! —
E tulvilág fényében uszó arcz
Ah oly lázas ámalatba ejt!
Szenvedélylyel csókolnám még most is
Ezt a tiszta, lilium kebelt. —

Nyugvó galamb! az élet teneked
Ifjuságot, szépséget adott:
Hogy gyönyörködjék bennök a világ,
S te boldogtalan légy általok! —
Kinek a halál, mely csak ront, emészt,
Alakját ily dicsővé teszi,
Az ő benne lelte föl világát,
S a nyugalom boldogság neki! —

A viaszgyertyák lángja úgy lobog...
S kétes árnyak lengik a szobát. —
Tán szép lelke jött vissza: hogy egyszer
Megnézze még ledőlt hajlokát!
S elkísérje, el, a hideg földbe...
S kinek gyásza volt csak életén,
Ott örökös hamvadó poránál,
Világitson örök éjjelén! —

Borúth Elemér.

A s. a. ujhelyi tornaügyhöz.

Múlt hó 28-án tartatott meg a s. a. ujhelyi tornaegylet közgyűlése.

Aggodalommal tekintettünk e közgyűlés elé, amennyiben az egylet további fennállása volt kérdésben, azonban örömmel tapasztaltuk: hogy a közgyűlés a létező mostoha körülmények ellenére is bizva az ügy jövőjében, s különösen a kilátásba helyezett kormányi segélyezésben, az egylet feloszlásának kérdését, még csak szőnyegre sem hozá, hanem fontos határozatokat hozott, s intézkedéseket tett, melyek az egylet életére s megizmosodására minden bizonynyal üdvös kihatással lesznek.

Az egylet elnöke Matolay Etele akadályozva lévén megjelenni, a közgyűlést id. Farkas Lajos alnök nyitotta meg, s rövid szavakkal üdvözölvén a tagokat, bemutató az időközben leérkezett alapszabályokat s egyszersmind a titkári jelentést, melynek meghallgatására, s az évi rendes közgyűlési teendők elintézésére hívá föl a közgyűlés figyelmét.

A titkári jelentés*) meghallgatásából újabban meggyőződött a közgyűlés arról: hogy S. a. Ujhelyben elegendő anyag van egy torna-intézet fentartására, csak az eszközöket kell kikutatni, s hatni tudni különösen a szülőkre és iskolai igazgatóságokra: hogy felismerve a tornaügy fontosságát s a neveléssel oly szoros összefüggését, a kínálkozó alkalmat gyermekeik s növendékeik érdekében kellőleg használják fel.

Az 1868. aug. 2-iki id. közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után, a pénztárnoki számadásos jelentés megvizsgálására Balogh Károly, dr. Chyzer Kornél és Nyomárkay József egyleti tagok kéretvén fel, — a jövő évi költségvetés került szőnyegre. Majd a lelépett id. választmány s tisztikar helyett egyhangulag megválasztattak.

Elnöknek: Matolay Etele. Alnöknek id. Farkas Lajos. Titkárnak: Meczner Gyula. Pénztárnoknak: dr. Láczy László. Sorjárnoknak: Rác Bertalan. Orvosnak: dr. Schön Vilmos. Művezetőnek: Wandruska Antal. Továbbá választmányi tagokul: Bessenyei Gábor, Barthos Tivadar, dr. Chyzer Kornél, Nyomárkay József, Bárczy József, Balogh Károly, Ligeti Gyula, Balogh Géza, Nyomárkay Bertalan, Bernáth Elemér, Dókus Gyula, Schön Arnold. Póttagokul: Izsépy István, Nagy Gyula, Kornstein Ignác, Kükemezey Zsigmond, Oláh Dani, Barna Bertalan egyleti tagok.

Határozatba ment továbbá: hogy különösen a tanuló ifjuság érdekében, az ig. választmány az iskolai igazgatósággal egyértelemben keresse meg a m. kir. kultuszminiszteriumot, továbbá felszólíttatni határozattal az elemi iskolák igazgatói is: hogy a különben is köteles tantárgyként előszabott tornázást növendékeikkel gyakoroltassák.

*) Lapunk múlt száma egész terjedelmében hozta.

Szerk.

Majd Nyomárkay József egyleti tag indítványára határozatba ment: hogy a tornász növendékekénél nagyobb szorgalom és ösztön fejlesztése végett, részökre időszakonként jutalomdíjjaik tüzesenek és osztassanak ki, mely célra a jelen volt tagok által azonnal jelentékeny adományok tétettek le az egylet pénztárnokához.

A lelépett választmányynak minden intézkedése, különösen a titkári jelentésben kiemelt, a csarnok építésére vonatkozó szerszövedés jóváhagyatván, az új választmány jövőre is teljhatalommal ruházottatott fel minden, a csarnok építése körül felmerülhető viszonyok rendezésére és elintézésére.

Végre az évi számadások megvizsgálására, b. Barkóczy Mihály egyleti tag elnökielte alatt dr. Pápay Vilmos és Pintér Ferencz a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Bessenyei Gábor és dr. Chyzer Kornél egyleti tagok kéretvén fel, elnökölő alelnök — miután a jelen volt tagoknak a tornaügyet meleg rokonszenvébe ajánlotta — a közgyűlést berekesztettnek nyilvánította.

Nem hiszünk csalódnai ha azon nézetünknek adunk ezuttal kifejezést: hogy az oly sok fáradozás és küzdelem után létrehívott egylet vezetését a lehető legjobb kezébe látjuk letéve, de kötelességet velünk teljesíteni az által, ha a t. városi közönséget, különösen a szülőket és tanintézeti igazgatóságokat az egylet pártolására felhívni alkalmat veszünk.

Valóban nem tehetjük fel a város értelmes közönségéről: hogy ezen egyletet, pártfogása hiányában, létének feladására kényszerítse; nem hihetjük: hogy ne helyezzen némi büszkeséget azon körülményre, miszerint városunk e hazában azon kevés számú városok sorába tartozik, melyek torna-intézettel dicsekedhetnek; nem hihetjük: hogy több virágzó pénzügye mellett, ez egyetlen közhasznú intézetét fentartani, sőt virágzóvá tenni képes nem lenne!

Részünkről ki nyilatkoztatjuk: hogy lapunk hasábjait az egylet s tornaügy érdekében szükséges közleményekre jövőben egész készséggel fölajánljuk, sőt ezennel fölkerjük a t. egylet ig. választmányát: hogy a t. egyleti élet minden mozzanatát velünk közölni sziveskedjék. (!)

A magyarországi munkás mozgalmak vezéreszméi.

IV. *)

Az „Általános munkás egylet“, mint neve is mutatja, egész Magyar- és Erdélyországra kiterjedő hatáskörrel lévén felruháztva oly módon, hogy azoknak minden városaiban lehető ily célú egylet alakulása, melyek azonban a főegylet — mely Pesten

*) I., II., III., I. a „Zemplén“ m. évfolyamát. Szerk.

létezik — alapszabályainak elvételétől kiindulva s azt szorosán szem előtt tartva, hatáskörükhöz mért kisebb alapszabályt kötelesek kidolgozni, melyek módoszata körül van írva amabban, s azt a ministerium elé felterjeszteni; s egyszersind kötelesek megalakulásukat valamint megválasztott elnökök nevét a főegyletnek tudomásvétel végett beküldeni; valamint tagsági jegyüket s pecsétjüket a főegyletéhez mértten kiállítani, hogy így az összeköttetés méginkább szorosabb legyen, ugyannyira, hogy ha egy munkás az ország bármely vidékére utaznék, testvér gyanánt, régi ismerősként fogadtassék ott. Ez által egyszersmind azon célt akarják elérni a munkásegyletek, hogy ama régi rossz „szálló” rendszer, hol a becsültes utazó nem egyszer a legnagyobb veszélynek van kitéve s a rondaság áldozata lesz: kiküszöböltessék, s helyette állítsanak fel az egyletekben „munka közvetítő intézetek”, melyek ugy a munkaadónak, mint a munkásoknak nagy előnyökre válhatnak; s egyszersmind anyagi és erkölcsi tekintetben is felügyelnének a munkaadók és munkások között felmerült differenciákra. Meg volna különösen azon üdvös hatásuk is, hogy míg most a munkaadók és munkások között felmerült némely ügyet nem ritkán a politikai hatóságnak kell eldönteni addig a magok közül választott vegyes bíróság, mely tisztán szakértőkből áll, bíraskodnék, s melynek határozata kötelező erejű volna mindkét félre illetőleg.

S mindezen, a társadalomra jótékony hatású intézkedésektől eltekintve, ez egyletekben kapnák meg a munkások mindazon szellemi oktatásokat, melyeket gyermekkorukban vagy önhanyagosságuk vagy mások hibája által nem kaphattak, s melyeket most saját kárukra nélkülözni kénytelenek. Meg kell e pontnál emlékeznem b. Eötvös miniszter urnak a felnőttek oktatására kiadott rendeletéről, s azon meggyőződést fejeznem ki, hogy hány ezer emberrel több részesülhetett volna most ezen jótékony intézkedés éltet adó hatásában, ha a munkásegyletek alapszabályai oly soká (2/4 évig is) nem várakoztak volna a miniszteri irodában a megerősítésre, s hogy még akkor is vissza utasították, s így mindeztideig vajmi kevés helyen keletkezhettek fiók egyletek; míg ha akkor, midőn a munkásmozgalom megindult, azok bármi kis szabadalommal láttattak volna el, vagy egy kis pártolásban részesültek volna: most az ország minden életrevaló városában vagy vidékén volna munkásegylet, s mily könnyű szerrel végre lett volna hajtható a felnőttek oktatása; de így rontja le a kormány egyik tév intézkedésével a másik haladását!

De mindnyájan tudjuk azt, hogy a testi fáradság után jól is esik annak egy kis nyugalom, s minthogy a munkásoknak erre alkalmas idő vajmi kevésé adatik; s hogy a test tuleröltetés által elgyengül s megtagadja azon ruganyosságot, mely a munkához megkívántatik; s tudjuk azt is, hogy a munkás csak két keze s eszével keresi mindennapi táplálékát: ezért gondoskodni kellett oly eszközökről, melyek a munkást, — méhnek a folyamba hajított szalmaszálként — az örvényből, melybe a rideg sors

által juttatik — kimentsek; s ez eszközök: az előlegezési betegsegélyző és rokkant egyletek, melyekről még más alkalommal, bővebben szólándunk.

Mindezek mellett azonban a munkásegyletek alapítói nem felejtkeztek meg az egylet tagjainak anyagi haladásukról sem; s mivel tudták azt, hogy a tőkehatalom emelkedésével szemben egyesek ma napság nem sokra sőt ugyszólván semmire sem mehetnek: tehát az egyesekből társulatokat szerveznek, mely társulatok önmaguk hatósága alatt állván: s z a k e g y l e t e k n e k neveztetnek.

Az ily szakegyletek kötelessége aztán önön szakukból mentül több egyleti tagot szerezni, s egymásközt, hol és mely helyén az országnak lehetségesnek látják, olesó, s az ország minden szegényebb munkása által megszerezhető részvényekre „termelő társulatot” alakítani. Így alakult vagyis ily alakulás alatt van Pesten a s z a b ó k é s n y o m d á s z o k termelő társulata jelenleg, melyek mind arra mutatnak, hogy a munkások már fel bírták fogni társadalmi helyzetük horderejét s emberi önállóságukat mérlegbe vetni óhajtják a társadalom másik osztályával, mely magát tőkepenzes osztálynak a „jelenkor lelkének” szereti nevezni.

Kretovics József.

Ujhelyi levelek.

Február 4-én 1871.

Tehát már nem politizálunk!?

Kik minden reggel új reménytől sngárzó arczezal üdvözöltük egymást s bizva tekintettünk a vérrel kivivott szabadság Mekkája felé — ma szótlanul, szomoruan haladunk el egymás mellett; nem keressük a sürgöny nagy, óriási betűit, de fájdalmasan hordjuk keblünkben a gyászt, melyhez hasonlót ne jegyessen fel többé a történelem s ha egy dicső Európának a hallgatás szerepe jutott még akkor is, midőn a Pantheon s Louvret bombák fenyegették, s a mesés Páris gyermekeit patkányvelő s lögerinczekkel biztatták a század eklatanter művelt zászlóvivői — számunkra nem marad egyéb, mint egyet-kettőt fordulni avégből, hogy jusson egy falat kenyér az éhezőknek; jusson egy-két foszlányszelet a hidegtől megjegőzősödött vérrel kérgezett sebekre.

Csak tánczoljunk! hisz nincsen senkinek homlokára írva, nem tánczolnak-e értünk is majd egyszer; vagy majd az aránytalanul tulterhelt diplomatikai mérleg felbillenésekor ki tudja nem fog e tánczra kelni egész Európa s akkor majd jó lesz gyakorlott bábaeskákkal kiállani a sikra!!

Mily különös az, hogy minden farsaagnak meg van a maga jótékony célja!!

Egyszer az ég esatornái nyílnak meg tulságosan, máskor a füstölgő üszkők mellett álmélkodnak el a még egy óra előtt is gazdagok, hogyan jutottak oly rögtön koldusbothoz, majd megint az anyaföld

tagadja meg az elvetett magtól éltető erejét . . . s ez mind nem oly fájó, nem oly elkésérítő, mint mikor az eszes s halhatatlan emberek verik egymás keblébe a gyikoló vasat s miért?? hogy teljen az idő; hogy legyen tárgya a történelemnek; hogy rettegjenek azok, kiknek a nép nevezetnél nem jutott egyéb kárpótlás a sorsból. . . .

Egykor az ekevastól hittak királyt — még egypár ily véres háború s könnyen lehet, hogy majd a királyokat fogják boronáláshoz invitálni. . .

Szomorú — inkább neveléses parodiája az emberi szenvedélyeknek. Fátyolt reá!!

Forduljunk szelidebb s magasztos jelenetekhez, hol a kebel fölmelegszik s hol jobban érezzük miszerint: **emberek vagyunk!**

Mig ott künn egész évtizedekre teszik tönkre a szellemet — addig Istennek hála — mi magyarok művelhetjük azt még azokban is, kiktől születés, sors s életmód s más egyéb körülmények ezt megtagadták.

Értem a felnöttek oktatását, mely városunkat illetőleg, még részletesen nem tétetett közzé közlönyünkben.

Január 29-én, a gymnasium 6-ik osztályának helyiségében, a gymnasiumi tanárok jelenlétében, a kegyesrendű házfőnök s igazgató, nagytiszteletű Gyalokay Xav. Ferencz úgyszeretettől áthattott, emelkedett, s nemes törekvésekre buzdító beszéddel nyitá meg ünnepélyesen a felnöttek oktatásának tanfolyamát.

Az előadandó tárgyak következőkép osztvák fel. A történelmet s földíratot maga az igazgató ur, a természetrajzot t. Csintalan Pál s a természettant Medvigh János tanár urak szíveskedtek elvállalni.

Koszoruzza sok siker áldozatkész fáradozalmait, legyen nekik kedves az öntudat, hogy a hazaszeretet legélesebb vonását polgártársaink nevelése s szellemüknek a műveltség korszerű magaslatára való emelése képezi.

Bár adta legyen az ég, hogy az, ki oly eszményi buzgósággal csügött hazánk műveltségi előhaladásán — látta volna némi sikerét önfeláldozó küzdelmeinek.

De ő elhunyt s mint valaki gyönyörűen megjegyző: egy szenvedéssel öregbedtünk, egy emlékekkel gazdagodtunk s egy lángelmével megszegényedtünk.

A carneval buzdító öröm poharába keserű cseppeket vegyített a sors — de boldogok mi, kiknek jut idejük meggyászolni nagy halottaikat.

Aladár.

TAROGATÓ.

— A francia sebesültek javára f. hó 18-án rendezendő bálra úgy a meghívások, mint a sors-

jegyek is már mindenüvé szétküldettek a megyében. A kisorsolásra nagyilekűn felajánlott nyerevény-tárgyak közül alkalmunk volt többeket megtekinteni, s elmondhatjuk: hogy azok valóban értékes műdarabok. Az érdekeltség e bál iránt annyira általános: miszerint az, egyik legjobb s legnépesebb mulatsága ígérkezik lenni az idei farsangi időnynek.

— A igazságügy miniszterium a törvényhatóságokhoz intézett leiratában felhívja azokat, a felállítandó törvényszékekhez tartozó járásbíróóságok székhelyei s beosztása feletti véleményadásra.

— Az itteni pályaudvar földmunkálatához szükségelt mozdonyok egyike már megérkezett. Ide szállítása Liszkától három napi időt és 36 ökröt vett igénybe.

— Dr. Stroussberg a vasutépítés királya, laki hazánkban is több ilyenmü vállalkozás élén állt — mint szélire beszélük — megbukott.

— Jelen voltunk a s. a. ujhelyi cipész társulat által a francia sebesültek javára rendezett tánczvigalomban és úgy találtuk: hogy az elég népes s mellé még igen csinos is volt. Azonban mint mondják — a bálra fordított költségek teljesen fölémészték a jövedelmet, s az érintett célra semmi, vagy csak nagyon is kevés összeg fordíthatatik. A bálanya tisztét Liszy Edéné önga viselő.

— Az országból mindenünne nagy árvizekről tudósítanak. Szeged és Temesvár uszik. Nálunk még úgy a Tiszán mint a Bodrogon hatalmas jégkéreg van és éppen ezért itt is tartanak a veszedelemtől, mely a jégtorlódás következtében most már minden perczen beállhat. Mondják: hogy a jég összezuzása végett Czigánd környékére néhány ágyu fog legközelebb szállíttatni. A megye és a szabályozó társulat a veszély elhárítására nézve, már eddig is megtette a kellő elővigyázati intézkedéseket.

— A varannói olvasó-egylet f. hó 21-én az ottani „Koronához“ címzett vendéglőben zártkörű tánczvigalmat rendez. Beléptijegy 2 frt. Családjegy 4 frt. Szállásokról a rendezőség fog gondoskodni.

— Annak idejében lapunkban is említett, gr. Károlyi szatmármegyei erdejében tartott hajtóvadászat alkalmával, gr. Károlyi-Orczy Irma urhölgy 3 vadkant ejtett el, s mint értesültünk, a vadász lakoma alkalmával, ősi szokás szerént, föl is avaták a bátor Amazont.

— A napokban a rétközön (Szabolcs-megye Halász, Ibrány) nagyszerű hajtóvadászat tartott: — Nagy zsákmányt ejtettek, — hirszerint 5 farkast, 15 rókat és 30 nyulat.

— „Rokonhangok“ lesz czime azon képes albumnak, melyet Vértesy Arnold, az „Ország-világ“ szerkesztője s főmunkatársai: Aldor Imre és Csukássy József szerkesztenek. Tiszta jövedelmét a francia sebesültek és károsultak javára ajánlották fel. Előfizetési ára 2 frt., a legpompásabb díszkötésben 5 frt. s a pénz az „Ország-világ“ kiadó hivatalához (kalaputeza 15. sz.) küldendő. Gyűjtőknek 8 példány után tiszteletpéldány jár.

(Bűnügyi statistika Zemplénben)
1870-ik évben Zemplénmegye bünfenyítő törvény-
szekke által elítéltetett, ugyanis:

Ellonszegülésért 1. Hivatalos hatalommali vis-
szaelésért 2. — Vallásháborítás miatt 2. — Gyilkos-
ságért 5 — Gyermekegyilkosságért 7. — Emberő és-
ért 56. — Sulyos testi sértésért 101. — Hamis vád
miatt 2. — Gyújtásért 11. — Tolvajlás miatt 160. —
Sikkasztásért 2. — Birói zártörésért 4. — Rablás-
ért 4. — Szándékos kártétel miatt 2. — Csalásért 3.
— Összesen 362 egyén. Ezek közül 304 férfi, 58
nő. Sem olvasni, sem írni nem tud 281. Csak ol-
vasni tud 61. Olvasni és írni tud 69. A művelt oszt-
ályból való 1. Vagyonos 83. Vagyontalan 279. R.
kath. 197. G. kath. 76. Prot. 111. Izr. 38.

— A „Nők Lapja“ első száma megjelent.
Szeékesztő: b. Egloffstein Amália, főmunkatárs: Il-
lész Györgyné. E vállalat azt tűzte ki feladatául,
hogy a nők munkaképesítésének ügye mellett küzd,
s idevágó cikkei, közleményei igen érdekesen van-
nak egybeállítva. Különböztetve tartalma egyáltalán meg-
érdemli, hogy a közönség pártolásába ajánljuk. Meg-
jelen hetenkint, előfizetési ára 1 frt. 50 kr. — előfizet-
hetni a kiadótulajdonos: Heckenastnál.

— Titkárné, mint suvikszgyártó.
A most megjelent „Nők lapja“ a következő érdekes
közleményt hozza: Pesten egy magántársulati titkárné-
nek neje, eszes és szorgalmas asszony, hogy
hogy nem, a fénymázkészítés új módját fedezte föl.
Ha patentet vesz rá, vagy a keveréket más által
készített, titka előbb-utóbb kiszűrt volna, e'határozta
tehát magát, hogy a fénymázt saját kezeivel fogja
gyurni. És csakugyan évek óta végzi a nehéz mun-
kát, és belőle több jövedelme van, mint férjének
a titkárságból. Az asszony jó társaságokban forog,
s még eddig nem tapasztaltuk, hogy valaki kezeinek
szagáról és színéről, vagy társalgásának modoráról
észrevette volna, hogy ez asszony titkon — suvikszot
csinál.

— A jobb oldali kör tegnap a választandó 1-ső
alispánra nézve értekezletet tartott. Mint halljuk a
kombinációba először is b. Barkóczy Mihály neve
vonatott be, azonban ez csakhamar visszalépvén,
Dokus József baloldali, jelöltségénél történt megál-
podás. Dókus József a kör tagjainak állítása szerint,
a jelöltséget elfogadta. E momentummal kétségkívül
első gyűrűzetét vetette azon áramlat, mely néhány
nap mulva a megye minden zugába elterül, — s
amennyiben más kombinációk is szárnyra
kaptak, — annak idejében erős küzdelmet helyez
kilátásba.

— A magyar ezredek hazaszállításában
ismét történik egy lépés, márcz. hó közepén ugyanis
több, Csehországban állomásozó magyar ezred fog
át szállítani hadkiegészítő kerületébe.

— A katonai stipendiumoknak az a
rendeltetése, hogy a tisztek fiai segélyeztessenek
belőle. A hadügyminiszter, hogy az igény-jog iránt
minden kétség megszüntessék, legújabbán akként
intézkedett, hogy a honvéd-tisztek fiai ezen stipen-
diumokra csak akkor tarthatnak számot, ha apjuk a
rendes vagy közös hadseregben szolgált.

— F. hó 15-én azaz Szerdán K.-Helmecezen
jótékonyezélu tánczvigalom rendeztetik.

A „Sárospataki Népbank“ 1871. évi jan. havi forgalmának kimutatása.

Bevétel. Egy részvény befizetés 2300 frt. Ha-
vonkénti részvény befizetés 3675 frt. 36 kr. Adós-
ság befizetése 60407 frt. 50 kr. Kamat és kezelésre
1813 frt. 11 kr. 6% betét 8878 frt. 91 kr. Köl-
csönként összeg 7% 1233 frt. 76 kr. Tartalék alap
154 frt. 50 kr. 1870. decz. 31-én pénzkészlet 2509
frt. 72 kr. — Összeg 80,972 frt. 86 kr. **Kiadás.**
Egész részvény kamatjára 2382 frt. 46 kr. Kamatra
kiadott összeg 69378 frt. Vegy kiadás és kezelésre
329 frt. 17 kr. 6% betét visszafizetése 3836 frt. 63
kr. 6% betét kamatja 1318 frt. 80 kr. Kölcsön visz-
szafizetése 2600 frt. Ennek kamatja 528 frt. 56 kr.
Tartalék alapra 277 frt. 75 kr. 1871. január 31-én
pénzkészlet 321 frt. 49 kr. — Összeg 80,972 frt.
86 kr.

Egy pataki diák műfordítása.

Manet alta mente repostum.

Manesznek*) álltában elrepezstették a
posztó mentéjét.

Talány.

S? tezen tezen
tezen tezen.

(Megfejtési határidő febr. 16.)

Mult talányunk megfejtése: **Arany János.**

Helyesen fejtették meg: Mudry-Pálkuthy Jan-
ka. Friedliber Lina k. a. Kolos Barna. Peatovic
J. Nikl Auróra, urhölgy. Tuzsér.

*) Egy hajdani pataki korcsmáros neve.

KOLENER JÓZSEF,
kiadótárs.

IFJ. FARKAS LAJOS,
szerkesztőtárs.

BORÚTH ELEMÉR,
felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

HIRDETÉSEK.

F a e l a d á s.

Melylyel a Fodor testvérek tulajdonához tartozó r. bánácskai erdőben mintegy 150 öl hasáb, s 50 öl hosszú rudas tűzifa — f. évi február 16-án déli 12 óráig Németh Nándor teljhatalmu megbizottnál benyujtandó írásbeli ajánlatok útján — a legtöbbet ajánlatozónak el fog adatni.

Az ajánlatozók értesítettnek, hogy a hasáb öl fa 6 frt, 60 kron alól, s a hosszú rudas öl fa 9 frton alól el nem adatik, s hogy a vételár a fa átvétel után egészen kifizetendő lesz.

Árlejtési hirdetés.

A nagyméltóságú magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak 1870-ik évi augusztus 19-én 11551. sz. alatti leiratával a leégett nagy-toicsvai gör. kath. templom kijavitása s új torony építése, — a 3207 frt. 87 kr-ra menő építési költségeknek a vallás alapból leendő fedezése és a hivek által teljesítendő 665 kézi és 356 igás napszám mellett engedélyeztetett.

Ezen építési munkálatokra nézve a toicsvai gör. kath. paplaknál tartandó nyilvános árlejtés határnapjául 1871-ik évi február 27-ik napjának reggeli 9 órája tűzetik ki.

Az építkezési tervek s föltételek addig is megtekinthetők Toicsván a gör. kath. lelkész urnál.

Kelt S. a. Ujhely decz. 21-én 1870.

Koczok László,
megy. mérnök.

2-3

Árverési hirdetmény.

A gróf Butler ő nsga tulajdonát képező ignéczi (Beregh megyebeli) erdőnek ezen hold területén lévő tölgy és másnemű faeladása végett f. évi február 21-én és 22-én d. e. Szerednyén nyilvános árverés fog tartatni.

A becsérték felőli okmány Plathy urnál Szerednyén, vagy pedig az erdésznél Ignéczen megtekinthető.

Az eladás 50 holdas Sectiókba osztva, — kivánságra pedig együttesen is történhetik.

Ungvár, 1871. febr. 4.

Nehrebeczky György,
meghatalmazott.

Mindennemű hirdetmények

felvétetnek és a

legolcsóbban közöltetnek.

A „ZEMPLÉN” kiadó-hivatala.

☛ Közlésre szánt hirdetményeket Lövy A. könyvkereskedése is elfogad. ☛